

BELÇİKA PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

[Buraya yazın]

İçindekiler

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	2
2. PAZARN ÖZELLİKLERİ	15
3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER	17
4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER.....	23
5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER.....	26

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Mevzuatı

Belçika'nın dış ticaret politikası özellikle üyesi olduğu AB ve BENELUX Konvansiyonları çerçevesinde belirlenmektedir. Bu kapsamda, açık pazar ekonomisi uygulayan Belçika'da ihracatın ürün ve ihraç edilen ülke çeŐitliliĐi eksenlerinde artırılması öncelikli hedef olarak belirlenmiştir.

Ülke ekonomisinde faaliyet gösteren işletmelerin büyük çoğunluğu küçük ve orta ölçeklidir. Bu itibarla, söz konusu işletmelerin performansını yükseltmeye yönelik çeşitli çalışmalar sürdürölmektedir.

Belçika dış ticaretle ilgili uygulamalarını, AB üyesi olarak Topluluk mevzuatı çerçevesinde gerçekleŐtirmektedir. Bu itibarla, armonize sisteme uygun olarak tasnif edilmiş tarifeler cetvellerine göre tespit edilen gümrük vergilerinin ödenmesi ve mevcut ticaret politikası önlemlerinin uygulanması kaydıyla ithal edilen ürünler Avrupa tek pazarında serbest dolaşıma girebilmektedir. Birlik içerisinde ise ürünler, 1.1.1993 tarihinde başlatılan tek pazar uygulaması sonucu herhangi bir vergilendirme ve sınırlamaya maruz kalmadan serbest dolaŐımda kalabilmektedirler.

Diğer taraftan, Türkiye ile AB arasında kurulan Gümrük Birliği, Avrupa Serbest Ticaret Alanı, Akdeniz ölkeleri, Lomé Konvansiyonu gibi çeşitli ölkelerle yapılan anlaşmalar kapsamındaki ürünlerin AB'ne gümrük vergisi ödenmeden ithal edilebilmesi mümkün bulunmaktadır.

Avrupa Birliği Ortak Dış Ticaret Politikası

Avrupa Birliği Ortak Dış Ticaret Politikası

Avrupa Birliği (AB) üyesi ölkeler arasında tesis edilen Gümrük Birliği çerçevesinde, üye ölkeler üçüncü ölkelerden ithalatta ortak kurallar uygulamaktadır.

Bu çerçevede, ticaret politikası münhasıran Avrupa Birliği'nin yetki alanına girmekte ve "Ortak Ticaret Politikası (OTP)" olarak adlandırılmaktadır. OTP, ortak gümrük tarifeleri; çok taraflı, bölgesel ve ikili ticaret anlaşmaları; üçüncü ölkelere uygulanan tek taraflı tavizler ve ticari savunma araçlarını kapsamaktadır. OTP çerçevesinde, mal ticaretinin yanı sıra hizmetler, ticaretle bağlantılı fikri mülkiyet hakları ve doğrudan yabancı yatırımlar AB'nin münhasır yetki alanında yer almaktadır.

Bu doğrultuda:

AB üyesi ölkelerce ortak gümrük tarifesi ve ticari savunma araçları uygulanmakta olup, ürünlere uygulanan gümrük vergileri ve varsa, ürünler üzerinde bulunan ticari savunma araçlarına TARIC CONSULTATION veri tabanı üzerinden erişilebilmektedir.

TARIC veri tabanı ürün bazında faaliyet göstermektedir. TARIC görüntüleme sayfasında ürün kodu (good code) kısmına bilgi edinilmek istenen ürünün GTIP kodu, GeliŐ/VarıŐ Ülkesi (Origin/Destination) kısmına ise ürünün ihraç veya ithal edilmek istendiği ülke yazılmak suretiyle

söz konusu ürüne dair mevcut tüm uygulama ve tüzüklere ulaşılabilir. Ürünün GTIP kodunu bilmiyorsanız gelişmiş arama (advanced search) sekmesinden metin bazında da arama yapılabilmektedir.

TARIC kullanılarak ne yapılabilir?

- Ürüne dair gümrük uygulamaları ve kotalarına, gümrük muafiyetlerine;
- Ürüne dair alınmış ticaret politikası önlemlerine (dampinge karşı uygulamalar, telafi edici önlemler vs.);
- Ürüne yönelik alınmış ithalat veya ihracat kısıtlamalarına ulaşılabilir.

TARIC veri tabanına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en

Acess2Market üye ülkelerin ve AB'nin 120'den fazla ticaret ortağının AB ile dış ticareti kapsamındaki;

- Gümrük Vergilerine;
- Menşe Kurallarına;
- Yürürlükteki Diğer Vergilerine;
- İthalat Prosedürlerine;
- Ürüne ilişkin Teknik Gerekliliklere;
- Dış Ticaret istatistiklerine ilişkin detaylı bilgileri ihtiva eden bir veri tabanıdır.

Acess2Market veri tabanına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilir:

<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/home>

AB dışı ülkelerin AB ile olan ticari anlaşmalarına ve yararlanabildikleri gümrük muafiyetlerine aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/non-eu-markets>

Üye ülkelerin pazar profillerine, ithalat prosedürlerine ve dış ticareti düzenleyen mevzuatı ile birlikte ticarete konu ürüne ilişkin teknik mevzuatına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/eu-market-0#tocms>

Acess2Market veri tabanında mal ticaretinin yanı sıra hizmet ticareti ve e-ticarete ilişkin veriler de yer almaktadır. Bu bilgilere aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/services>

Acess2Market veri tabanını daha etkin kullanmak adına Avrupa Komisyonunun organize ettiği sanal eğitim programlarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilir:

<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/events-access2markets>

Ayrıca, AB tarafından üçüncü ülkelere karşı yürütülen ve tamamlanan dumping, sübvansiyon ve korunma önlemleri soruşturmalarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir.

<https://trade.ec.europa.eu/tdi/index.cfm>

AB, ikili ticaret anlaşmaları bağlamında aktif bir ticaret politikası izlemektedir. AB tarafından yeni nesil serbest Ticaret anlaşmaları (STA) ile mal ticaretinin yanı sıra, hizmetler, kamu alımları, fikri mülkiyet hakları, sürdürülebilir kalkınma gibi ticaret ile ilgili alanları da içeren kapsamlı STA'lar müzakere edilmekte ve akdedilmektedir. AB'nin STA'ları hakkında detaylı bilgiye aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/negotiations-and-agreements/>

AB, Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GTS) kapsamında Gelişme Yolundaki Ülke ve En Az Gelişmiş

Ülkelere (EAGÜ) belirli dönemler için geçerli olacak şekilde tek taraflı olarak vergi tavizleri sağlamaktadır. Halihazırda uygulanan GTS Rejimi, düşük ve düşük orta gelirli ülkeler için gümrük tarifelerini tamamen ya da kısmen kaldıran Standart GTS Rejimi; sürdürülebilir kalkınma ve iyi yönetişimin sağlanmasını teşvik üzere GTS Rejimi ekinde sayılan Uluslararası Konvansiyonları onaylamaları ve uygulamaları şartıyla gelişmekte olan ülkeler için tarifeleri sıfırlayan GTS + ve silah ve mühimmat hariç olmak üzere en az gelişmiş ülkelere gelen diğer malların vergisiz ve kotasız olarak AB pazarına girmesine imkan tanıyan Silahlar Hariç Her Şey (Everything But Arms-EBA) düzenlemelerini içermektedir. Güncel GTS yararlanıcısı ülkelerin listesine aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:
(<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/development/generalised-scheme-of-preferences/>)

İthalat Rejimi

Belçika'ya ithalat; AB mevzuatına göre ithal edilecek ürün için tek idari belgenin doldurularak, fatura, müsaade ve sertifika gibi varsa aranan diğer belgelerle beraber gümrük idaresine verilmesi, mevcut ticaret politikası önlemlerinin yerine getirilmesi ve tahakkuk eden gümrük vergisinin yanı sıra KDV (bir çok ürün için %21 oranında) ile tütün, alkollü ve alkolsüz içkiler ve madeni yağlar için uygulanan özel tüketim vergilerinin ödenmesi ile beyana ilişkin diğer kontrollerin yapılması sonucunda mümkün olabilmektedir.

Eğer ürün Belçika'ya değil de başka bir AB üyesi ülkeye ithal edilecekse, ürün için tahakkuk eden gümrük vergisi ödendikten sonra KDV istisnası sağlanarak serbest dolaşımına izin verilmektedir. Ürünün transit olarak taşınması durumunda ise ithalat yine AB'nin ilgili mevzuatına göre yapılmaktadır.

İhracat Rejimi

GSMH'nin önemli bölümünü oluşturan ihracat gelirleri ülke için büyük önem arz etmektedir. Kayda değer bir doğal zenginliği bulunmayan Belçika'da bürokratik yapı ile meslek kuruluşları bu amaca en iyi hizmet verebilecek biçimde şekillendirilmiştir. Öte yandan, ihracat ürünlerinin rekabet gücünün korunması ve artırılması amacıyla araştırma ve geliştirme faaliyetlerine büyük önem verilmekte bu amaçla nitelikli insan gücü yetiştirilmesine özen gösterilmektedir.

1990 yılından itibaren, dış ticaret ve ihracatın teşviki konuları büyük oranda bölgesel yönetimlere devredilmiş olup, Flaman bölgesinde Flaman Yatırım ve Ticaret Ajansı FIT, Valon bölgesinde AWEX (Valonya İhracat ve Yatırım Ajansı), Brüksel bölgesinde ise Hub Brussels tarafından yürütülmektedir.

2002 yılında dış ticaretin yönetimi daha fazla bölgeselleştirilmiş ve yukarıda belirtilen bölgesel kuruluşların ihracatın teşviki ile ilgili yetkileri genişletilmiştir. Yine 2002 yılında, bölgesel dış ticaret otoriteleri ile koordinasyonu sağlamak üzere Dış Ticaret Ajansı kurulmuştur.

Gümrük Vergileri

Türkiye-AB Gümrük Birliği

Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği kapsamındaki ürünler için gümrük vergisi veya herhangi bir miktar kısıtlaması bulunmamaktadır. Gümrük Birliği 31 Aralık 1995 tarihinden beri yürürlükte olup, temeli 1963'te imzalanan Ankara Anlaşması ve 1970'de imzalanan Ek Protokol'e dayanmaktadır.

Gümrük Birliği, sanayi ürünleri ve işlenmiş tarım ürünlerini (sanayi payı itibariyle) kapsamaktadır. Gümrük Birliği sınırlarında üretilen ve elde edilen mallar ya da Gümrük Birliği'nde serbest dolaşıma sunulan mallar bu gümrük statüsünün kanıtı olan A.TR Belgesi eşliğinde Gümrük Birliği topraklarında herhangi bir yerde serbestçe dolaşma hakkına sahiptir.

Yasal Dayanaklar:

- AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin Gümrük Birliği'nin son aşamasının uygulanmasına ilişkin 1/95 sayılı ve 22 Aralık 1995 tarihli kararı:

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:21996D0213%2801%29&rid=2>)

- AT-Türkiye Gümrük İş birliği Komitesi'nin 1/2006 sayılı ve 26 Eylül 2006 tarihli AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin 1/95 sayılı kararının uygulamasına ilişkin ayrıntıları düzenleyen karar

(<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:265:0018:0038:en:PDF>)

Gümrük Birliği, Amsterdam Anlaşması EK 1'de belirtilen tarım ürünleri ile Avrupa Kömür ve Çelik Anlaşması'nın kapsadığı kömür ve çelik ürünlerini kapsamamaktadır. Bu ürünler aşağıdaki yasal dayanaklar çerçevesinde tavizli bir rejimden yararlanabildikleri zaman bir menşe ispat belgesi ibraz edilmesi gerekmektedir (Movement Certificate-Dolaşım Belgesi-EUR.1 ve fatura beyanı).

Yasal Dayanaklar:

- AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin 25 Şubat 1998 tarihli ve 1/98 sayılı kararı ile tarım ürünleri ticaret rejimi hakkında 3 no.lu Protokol:

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:1998:086:TOC>)

- Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu ile Türkiye Cumhuriyeti arasındaki anlaşma uyarında Anlaşmanın 1. Protokolünü değiştiren 8 Temmuz 1991 tarihli Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nu kuran Anlaşma kapsamındaki ürünlerin ticaretiyle ilgili düzenlenen Ortak Komite'nin 2/99 sayılı kararı:

(https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2009.143.01.0001.01.ENG)

1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı gereğince 1 Ocak 1996 tarihinden itibaren Türkiye ile Avrupa Birliği üyesi ülkeler arasında sanayi ürünleri ticaretinde Gümrük Birliği uygulaması yürürlüktedir. Bu suretle gümrük vergileri sıfırlanmış ve Türkiye üçüncü ülkelere karşı Ortak Gümrük Tarifesi uygulamaya başlamıştır.

Ayrıca, bazı istisnalar dışında (topluluğun Ortak Tarım Politikasına dahil olmayan tarımsal ürünler, yaş meyve sebze ürünlerine ait toplam 11 adet tarife pozisyonu, iç ve kabuklu natürel fındık, domates salçası ve diğer domates konserveleri) AB ülkelerine Türkiye'den ithal edilen tarım ürünlerinde de gümrük vergileri tamamen kaldırılmış bulunmaktadır.

Sonuç olarak, Belçika'ya diğer AB ülkelerinden (Norveç, İzlanda, İsviçre, Liechtenstein, Andorra ve San Marino dahil) ve Türkiye'den yapılan ithalat gümrük vergisinden muaftır. Diğer ülkelerden yapılan ithalatta Avrupa Toplulukları Birleştirilmiş Gümrük Tarifesi 'ne (TARIC) göre ortak gümrük tarifesi uygulanmakta, ithalatta alınan vergiler KDV oranları dışında aynı olmaktadır. AB'de yürürlükte bulunan gümrük vergilerine <https://trade.ec.europa.eu/tradehelp/> adresinden ulaşmak mümkündür.

AB'nin pek çok ülke ile serbest ticaret anlaşması mevcut olup bu kapsamdaki ülkelerden yapılan ithalatta diğer ülkelere kıyasla tercihli gümrük rejimi uygulanmaktadır. Türkiye ile AB arasındaki uygulana gümrük vergisi taraflar arasında imzalanan Gümrük Birliği Anlaşması çerçevesinde uygulanmaktadır.

AVRUPA YEŞİL MUTABAKATI

İş insanlarımız tarafından Avrupa Birliği üyesi ülkelerin pazarına erişimde dikkate alınması gereken önemli bir husus Avrupa Yeşil Mutabakatı çerçevesinde gerçekleşmekte olan ekonomik dönüşüm sürecidir.

Avrupa Birliği (AB), 11 Aralık 2019 tarihinde açıkladığı [Avrupa Yeşil Mutabakatı \(AYM\)](#)¹ ile 2050 yılında iklim-nötr ilk kıta olma hedefini ortaya koymuştur. AB, bu hedefe ulaşmak için yeni bir büyüme stratejisi benimseyeceğini ve tüm politikalarını iklim değişikliği ekseninde yeniden şekillendireceğini açıklamıştır. Sanayiden finansmana, enerjiden ulaştırmaya ve binalardan tarıma uzanan bir dizi alanda AB politikalarında kapsamlı değişiklikler öngören Yeşil Mutabakat, Tek Pazar'ın tesisinden bu yana AB'nin en büyük girişimlerinden birisidir.

Bu çerçevede, AB'nin Döngüsel Ekonomi Eylem Planı kapsamında öncelikli ürün gruplarından başlamak üzere AB'nin iklim, enerji, arazi kullanımı, ulaşım ve vergilendirme politikalarının 2030 yılına kadar 1990'daki seviyesine kıyasla %55 emisyon azaltımı sağlanacak şekilde gözden geçirilmesi için "Fit for 55 (55'e Uyum)" mevzuat değişikliği paketi² Avrupa Komisyonu'nca 14 Temmuz 2021'de yayımlanmıştır.

Paketin uluslararası ticareti etkileyecek en önemli unsurlarından birisi **Sınırdaki Karbon Düzenlemesidir**³(SKDM/CBAM). 1 Ekim 2023 itibarıyla yürürlüğe girmesi beklenen SKDM kapsamında, ilk aşamada, demir-çelik, çimento, alüminyum, gübre, elektrik ve hidrojen ürünleri için sera gazı emisyonlarının raporlaması yapılacak, 1 Ocak 2026 tarihinden itibaren ise AB'de yetkilendirilmiş ithalatçılar tarafından ithal edilen, düzenleme kapsamındaki ürünler için raporlanan emisyonlar temelinde karbon ücreti ödenmeye başlanacaktır. İş insanlarımızca uygulama esaslarını belirleyecek ikincil düzenlemelerin takibi önemlidir.

Yeşil Mutabakatın ana unsurlarından bir diğeri ise ilgili tüm ürün mevzuatına etki edecek olan döngüsel ekonomidir. Bu ana tema altında, 10 Mart 2020 tarihinde [Yeni Sanayi Stratejisi](#)⁴, 11 Mart 2020 tarihinde ise [Döngüsel Ekonomi Eylem Planı](#)⁵ açıklanmıştır. Böylece AB, hammadde temini aşamasından ürünlerin üretimi, tüketimi ve atık yönetimine dair döngüsel bir yaklaşım ile yeni kurallar getirileceğini açıklamış, **elektronik ve bilişim teknolojileri, piller ve araçlar, ambalaj, plastikler, tekstil, yapı ve inşaat, gıda, su ve**

¹ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

² <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/green-deal/fit-for-55-the-eu-plan-for-a-green-transition/>

³ SKDM Taslak Metni (Resmi onay süreci devam etmektedir):

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/commissions/envi/inag/2023/02-08/ENVI_AG\(2023\)742452_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/commissions/envi/inag/2023/02-08/ENVI_AG(2023)742452_EN.pdf)

⁴ [A new Industrial Strategy for a green and digital Europe \(europa.eu\)](#)

⁵ https://environment.ec.europa.eu/strategy/circular-economy-action-plan_en

besinler öncelikli sektörler olarak belirlenmiştir.

Gümrük Birliği kapsamında ülkemizde uyum sağlanan ürün mevzuatında önemli değişiklikler getirecek olan ve 30 Mart 2022 tarihinde açıklanan [Sürdürülebilir Ürün İnisiyatifi](#)⁶ ile gıda, yem ve medikal ürünler haricinde tüm ürün grupları için sürdürülebilirliğin bir norm olarak belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu çerçevede açıklanan [Yeni Eko-Tasarım Tüzüğü Taslağı](#)⁷ ile ürünlerin AB piyasasına arzı için karşılaması gereken standartların sürdürülebilirlik ekseninde şekillendirilmesi, ürüne ilişkin söz konusu bilgilerin tüketici, piyasa gözetimi otoriteleri, geri dönüşüm sektörünce kolayca ulaşılabilir olmasını sağlamak üzere ürüne eşlik edecek “**dijital ürün pasaportları**” geliştirilmesi, zorunlu yeşil kamu alımları tüm ürünlere yönelik mevzuat tasarıları hazırlaması öngörülmekte olup, ilk aşamada [batarya, tekstil, yapı malzemeleri, ambalaj ve ambalaj atıklarına](#) ilişkin mevzuat taslakları/stratejiler yayımlanmıştır.

AB tarafından açıklanan [Atık Sevkiyatı Tüzüğü Taslağı](#)⁸ ile ise AB bir taraftan üçüncü ülkelere kontrolsüz atık ihracatını kontrol altına almayı hedeflerken, AB içindeki mevcut atıkların da bir kaynak olarak ekonomiye kazandırılmasını amaçlamaktadır.

AB tarafından önümüzdeki dönemde açıklanacak mevzuat taslakları ile açıklanan taslakların son durumlarına ilişkin bilginin [Döngüsel Ekonomi Eylem Planı](#)⁹ sayfasından takibi mümkündür.

İç Vergiler ve Oranları

Katma değer vergisi, genel uygulamada olduğu üzere Belçika’da da üretim ve dağıtım zincirinin tüm aşamalarında alınmakta ve her bir aşamadaki katma değer üzerinden hesaplanmaktadır. Her aşamadaki vergi mükellefi, alımda ödediği KDV’yi satışlarında kendi alıcısına fatura etmekte ve sonuçta ortaya çıkan meblağ, nihai tüketici tarafından ödenmektedir.

Sistem, Belçika’da 1971 yılında uygulanmaya başlanmıştır. Belçika’da birçok mal ve hizmetin tesliminde, AB dışı ülkelere yapılan mal ithalatında, diğer AB ülkelerinden yapılan mal alımlarında ve bazı hizmetlerin yurtdışına ihracında uygulanmaktadır.

Belçika’da, KDV kaydı için herhangi bir limit uygulanmamaktadır. Vergilendirilebilir her tüccar (KDV mahsubu yapamayanlar hariç) her türlü ekonomik faaliyetin bildirimini yapmak zorundadır. Kuruluş yeri, KDV kaydı için bir kriter değildir. Sistem, Belçika’da yerleşik olmadığı halde Belçika ile ticaret yapmak isteyen firmalara KDV kaydı olmaksızın iş yapma kolaylığı getirmektedir.

⁶https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12567-Sustainable-products-initiative_en

⁷ https://commission.europa.eu/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/sustainable-products/ecodesign-sustainable-products_en

⁸ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_5916

⁹ https://environment.ec.europa.eu/strategy/circular-economy-action-plan_en

Diğer taraftan, Belçika’da yerleşik KDV mükellefleri ile Belçika dışında yerleşik mükelleflere uygulanan kayıt sistemi farklıdır. Belçika’da yerleşik mükellefler, kayıt için işyerlerinin bulunduğu bölgenin KDV Kontrol Bürosu’na başvurmak zorundadır. AB üyesi ülkelerde yerleşik mükellefler doğrudan KDV kayıtlarını yaptırabilmekte iken, AB üyesi olmayan ülkelerde yerleşik mükellefler bir KDV temsilcisi atamak durumundadırlar. Bu temsilci iki şekilde atanabilir: Belçika dışında yerleşik tacirin Belçika’daki tüm vergilendirilebilir faaliyetleri için bir temsilci atanabilir veya yalnızca sınırlı sayıdaki işlem için bir yetkilendirme yapılabilir.

AB ülkelerinde yerleşik tacirlerin KDV temsilcisi atamaları isteğe bağlıdır. Ancak, KDV’siz fatura kesilmesine imkân sağladığı için bazı durumlarda bu satıcının yararına olabilmektedir. KDV temsilcisi, Belçika’da yerleşik olmayan tacirin KDV ile ilişkili tüm borçlarından müteselsilen sorumludur. Uygulamada, Hazine’ye bir banka garantisi sunulması zorunludur.

1 Nisan 2007’den itibaren, Belçika KDV gruplandırma sistemini kabul etmiştir. Bu sistem, bağımsız tüzel kişilere eğer finansal, ekonomik ve organik açıdan bağlı iseler tek bir KDV mükellefi olarak muamele edilebilmesine imkân sağlamaktadır. Bu sistemin avantajı, aynı KDV grubuna dâhil birimler arası işlemlerin KDV sistemi dışında tutulabilmesi ve bu suretle grup üyeleri arasındaki nakit akışına olumlu etki yapmasıdır.

Belçika’da uygulanan standart KDV oranı % 21’dir. Ancak gıda ürünleri, su, ilaç, kitap, ulaşım, vb. gibi bazı ürün ve hizmetlerde %6 ve restoran, sosyal barınma, margarin, vb. gibi bazı ürün ve hizmetlerde % 12 olmak üzere indirimli oranlar uygulanmaktadır.

KDV, mal veya hizmetin teslimi esnasında tahakkuk etmektedir. Belçika’da mal ve hizmetler için “teslim zamanı” kuralları farklı uygulanmaktadır. Mallar için, aşağıdaki durumlarda teslim gerçekleşmiş sayılmaktadır:

- a) Mallar alıcının mülkiyetine geçtiğinde,
- b) Yüklemenin satıcı tarafından yapıldığı durumlarda mal alıcının işyerine ulaştığında,
- c) Satıcının montaj yükümlülüğü olduğu durumda montaj tamamlandığında.

Hizmetler için ise teslim zamanı, hizmetin tamamlandığı andır. Hizmetin süreklilik arz ettiği (ödeme veya faturanın periyodik olarak yapıldığı) durumlarda teslim zamanı, mutabık kalınan her bir faturalama veya ödeme döneminin sonudur.

Fatura kesimi veya ödemenin yapılmasının, teslimden önce gerçekleşmesi halinde KDV teslimden önce tahakkuk etmektedir. AB içi mal teslimlerinde teslim zamanı, alımın yapıldığı ayı takip eden ayın 15. günüdür. Eğer satıcı faturayı bu tarihten önce keserse, teslim zamanı fatura kesim tarihidir.

İthal mallarda kural olarak KDV, ithalatın yapıldığı tarihte tahakkuk eder. Fakat Belçika’da KDV sistemine kayıtlı bir şirket, ithalat lisansı başvurusunda bulunabilir. Bu durumda KDV, ithalat sırasında değil, iade döneminde ödenir.

KDV, aylık bildirme ile ödenmekte olup, KDV sisteminin uygulandığı ödemeden mahsup etme formülü ile hesaplanan KDV’nin geri alınması da mümkündür.

KDV beyannameleri üç şekilde verilebilmektedir:

-Resmi KDV beyannamesi (Yeşil belge)

-Muhasebe kayıtlarından alınan doküman

-INTERVAT (internet üzerinden) sisteminden elektronik olarak alınan belge

Ürün Standartları ile ilgili Uygulamalar

Avrupa Birliği'nin Ürünlere Dair Teknik Mevzuatı

Bir ürünün Avrupa Birliği (AB) pazarına girebilmesi için AB'nin tüzük, direktif vb. adlar ile meydana getirdiği (EURLEX internet sayfasından ulaşılabilen) teknik mevzuata uygun olarak üretilmesi ve piyasaya arz koşullarını sağlaması gerekmektedir. AB'nin teknik mevzuatı, tüm ürünler için temel kuralları belirleyen yatay mevzuatın yanı sıra, ürünlere ilişkin teknik düzenlemelerden (örn: oyuncaklar, makineler, asansörler, tıbbi cihazlar, yapı malzemeleri, kimyasallar vs.) oluşmaktadır. Bunun haricinde, AB içinde ortak bir düzenlemeye tabi olmayan (kırtasiye ürünleri, mobilyalar, saatler vs.) ürünler yönünden üye ülkeler kendi düzenlemelerini yapmakta serbesttir.

Ülkemiz, Gümrük Birliği gereğince AB'nin ürünlere ilişkin teknik mevzuatını ve sistemini uyumlaştırmaktadır. Bu çerçevede, Türkiye AB'nin CE İşareti, onaylanmış kuruluşlar, piyasa gözetimi ve denetimi, AB'nin ortak bir düzenlemesi olmayan alanda karşılıklı tanımaya dair kurallarını ve ürünlere ilişkin (sektörel) mevzuatını ulusal mevzuatına aktarmıştır. Ülkemiz, AB'nin ürünlere ilişkin mevzuatındaki güncellemeleri de takip ederek bilahare ulusal mevzuatına yansıtmaktadır.

Ülkemizde, AB mevzuatı kapsamında atanmış onaylanmış kuruluşların listesi ise güncel olarak AB'nin Yeni Yaklaşım Onaylanmış Kuruluş Bilgi Sistemi'nde (NANDO-<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/>) yayınlanmaktadır.

Sonuç olarak, ortak bir AB mevzuatı bulunan ürünler yönünden ulusal mevzuatımızı uyumlaştırdığımız ölçüde veya düzenlenmemiş alanda yer alan ürünler yönünden Türk ürünlerinin AB'de ilave test/belgelendirmeye ihtiyaç olmaksızın AB menşeli ürünlerle eşit muameleye tabi tutulması ve malların serbest dolaşımı ilkesi kapsamında ithalat kontrollerine tabi tutulmaması gerekmektedir. Bu kapsamda, Türkiye'de üretilen ürünler, AB'de üretilmiş ürünlere eşdeğer güvenlik ve kalite düzeyini sağlamaktadır.

AB teknik mevzuatına ilişkin ayrıntılı bilgi edinmek için (abteknik@ticaret.gov.tr) adresinden irtibata geçilebilir.

Belçika, ithal ürünlerde AB mevzuatını uygulamaktadır. Söz konusu mevzuat, ürünlerin AB pazarına girişte tüketici sağlığı ve güvenliği ile çevrenin korunmasına ilişkin uyulması gereken zorunlulukları kapsamaktadır. Ürünlerin mevzuata uygunluğu ithalat aşamasında kontrol edilebileceği gibi piyasa gözetimi yoluyla da denetlenebilmektedir.

CE-Conformité Européenne (Avrupa'ya Uygunluk) işareti, HACCP-Hazard Analysis Critical Control Point (Kritik Kontrol Noktalarında Tehlike Analizi Sistemi) ve REACH-Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals (Kimyasalların, Kayıtlandırılması, Değerlendirmesi, Ruhsatlandırılması ve Kısıtlanması) uygulamaları hem AB içinde üretilen hem de AB'ye ithal edilen ürünleri kapsayan zorunlu sertifikasyon uygulamalarıdır. Bu suretle tarife dışı engellerden veya uygulanması zorunlu olmayan standartlardan farklı bir durum arz etmektedirler.

AB mevzuatı gereğince birçok makine, ekipman, elektrikli alet, oyuncak vb. ürünün Belçika'ya (veya herhangi bir AB ülkesine) ihracatı için üzerinde CE işareti bulunması zorunludur. AB ülkelerinde üretilen ürünlerin CE işaretli olarak piyasaya sunulmasından üretici sorumludur. AB pazarına ithal edilen ürünler içinse bu sorumluluğu ithalatçı yerine getirmek zorundadır. Bir başka deyişle, ithalatçı ithal ettiği ürünlerin AB normlarına uygun olduğunu garanti etmek zorundadır. Ancak bu yasal zorunluluk uygulamada kaçınılmaz olarak üçüncü ülke üreticilerine yüklenmektedir. Başka bir deyişle, eğer ürün CE işareti taşıyor ise AB'deki ithalatçı bu zorunluluğu yerine getiremeyeceğinden söz konusu ürünü ithal etmeyecektir.

Gıda maddeleri için HACCP zorunluluğu bulunmaktadır.

AB genelinde gıdalarla ilgili genel prensiplerin ve temel düzenlemelerin çerçevesini belirleyen EC 178/2002 sayılı düzenleme ile Gıda Yasası uygulanmaktadır. 2002 yılı içerisinde yürürlüğe giren bu düzenlemeyle, aynı zamanda, AB Gıda Güvenliği Otoritesi kurulmuş ve gıda güvenliği konusundaki uygulanması zorunlu prosedürler belirlenmiştir. Düzenleme genel olarak Genel Gıda Yasası olarak bilinmekte olup, gıdaların izlenebilirliği konusunda da düzenlemeleri içermektedir (Madde 18). Genel Gıda Yasası'nın belirlediği ana başlıklar Ocak 2005 tarihinde uygulamaya girmiştir.

AB genelinde pazara sunulan tarım ürünlerinin kalite ve etiketlemelerine ilişkin pazarlama standartları Ortak Tarım Politikası çerçevesinde çıkartılan EC 1308/2013 sayılı kararname ile 17 Aralık 2013 tarihinde belirlenmiştir. Bu yasayla öngörülen standartlara sahip olmayan ürünler pazara sunulmamakta ve pazardan kaldırılmaktadır. AB pazarlama standart düzenlemeleri çerçevesinde kalite standartları belirlenmiş diğer ürünler arasında taze ve dondurulmuş balık (EC 2406/1996) ile birlikte zeytinyağı (EC 29/2022) bulunmaktadır.

1 Haziran 2007 tarihinde yürürlüğe giren REACH, kimyasalların kaydı, değerlendirilmesi, izni ve kısıtlanmasını öngören yeni bir AB düzenlemesidir. Zorunlu bir uygulama olan REACH, bir dizi AB Yönetmelik ve Tüzüğünü kapsamakta ve onları tek bir sistem altında toplamaktadır. Söz konusu mevzuata göre AB pazarına kimyasal madde, müstahzar veya bunları içeren eşya

ihracatı yapmak isteyen firmalar REACH mevzuatına tabiidir. REACH hakkında detaylı bilgiye <https://www.ikmib.org.tr/tr/bilgi-bankasi-ab-mevzuati-reach-tuzugu.html> adresinden ulaşılabilir.

ISO 9001:2000 Kalite Yönetim Sistemi, ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi ve GLOBALGAP sertifikası tüketici tercihleri açısından önem taşımaktadır.

Belçika'da standartların geliştirilmesinden, yayımlanmasından ve kullanılmasından sorumlu kuruluş Belçika Standardizasyon Kurumu'dur (Bureau de Normalisation – NBN). Ayrıca, uluslararası ve Avrupa standardizasyon kuruluşlarında temsil bu kurum tarafından gerçekleştirilmektedir.

Standartlara ilişkin mevzuata aşağıdaki linklerden ulaşmak mümkündür:

Belçika Standardizasyon Kurumu (Bureau de Normalisation – NBN)

<https://www.nbn.be/en>

Avrupa Standardizasyon Komitesi (Comité Européen de Normalisation - CEN)

<https://www.cen.eu/Pages/default.aspx>

Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi (Comité Européen de Normalisation Électrotechnique - CENELEC) <https://www.cenelec.eu/>

Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü (European Telecommunications Standards Institute - ETSI) <https://www.etsi.org/>

AB ve Ürün Standartları

Bazı ürünler menşesine bakılmaksızın Avrupa Birliği'nin getirdiğı zorunluluklar sebebiyle birtakım mevzuatlarla sınırlandırılmıştır. Diğer taraftan, bütün Birlik ülkeleri için özellikle adil rekabeti destekleyici çeşitli garanti sistemleri bulunmaktadır. ISO 9000 serisi ve HACCP kaliteyi garantileyen ve rekabet faktörünü ön plana çıkaran bir uygulamadır. Çevre üzerine ISO 14000 serisi ve OHSAS 18001 teknik özelliklerine göre iş kazalarını önleme sertifikası da her geçen gün daha önem kazanmıştır. GLOBALGAP (eski adıyla EUREPGAP) sertifikasının alınması zorunlu olmamakla birlikte ürün satın almada tercih nedenidir.

AB kuralları gereğince bazı sanayi ürünlerinin AB pazarına girebilmesi için AB teknik mevzuatına uyumlu olması gerekmektedir. CE işareti bu kapsamdaki uygulamalardan biridir. Birçok sanayi ürününde CE İşareti (https://ec.europa.eu/growth/single-market/ce-marking_en bulunması zorunludur. Ürünlerin, CE işareti olarak piyasaya sunulmasından imalatçı sorumludur. Ancak, eğer imalatçı ya da imalatçının yetkili temsilcisi Avrupa Birliği içinde değilse, bu sorumluluğı ithalatçı yerine getirmek zorundadır. Diğer bir anlatımla, ithalatçı ithal ettiği ürünlerin AB mevzuatına uygunluğunu temin etmek zorundadır.

Ürünlerin piyasaya arz edilmesine ilişkin akreditasyon ve piyasa gözetimi ve denetimi işlemleri AB'nin 765/2008/EC sayılı Tüzüğü ile 2019/1020/EU sayılı Tüzüğü'ne göre yürütülmektedir. Anılan mevzuat, AB gümrüklerinde kontrolleri, CE İşareti ve akreditasyonunun yanı sıra üye devletlerde

piyasa gözetimi ve denetimine yönelik hükümler ihtiva etmekte olup üye ülkeler tarafından iş birliği içinde uygulanmaktadır.

AB genelinde gıda ile ilgili genel prensiplerin ve temel düzenlemelerin çerçevesini belirleyen 178/2002/EC sayılı Tüzük doğrultusunda Genel Gıda Yasası uygulanmaktadır. 2002 tarihli düzenlemeyle, aynı zamanda, AB Gıda Güvenliği Otoritesi kurularak gıda güvenliği konusunda uygulanması zorunlu prosedürler belirlenmiştir. Genel Gıda Yasası, gıdaların izlenebilirliği konusunda da hükümler içermektedir ve düzenlediği ana başlıklar Ocak 2005 tarihinde uygulamaya girmiştir.

Üçüncü ülkelerden ithal edilen taze meyve ve sebzelerin sevkiyatının AB pazarlama standartları ve diğer eşdeğer standartlara uygun olması gerekmektedir. Bu yönde, 543/2011/EU sayılı Tüzük taze meyve ve sebze ithalatı ile ilgili genel ve spesifik pazarlama standartlarını belirlemektedir.

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

Belçika Akreditasyon Kurumu - BELAC (<https://economie.fgov.be/belac>) ulusal akreditasyon kurumu olup, Belçika'daki laboratuvarlar, denetim kuruluşları, gözetim şirketleri, belgelendirme kuruluşları gibi uygunluk değerlendirme kuruluşlarının teknik yeterliğini resmi olarak onaylamaktadır.

Uygunluk Değerlendirme

AB ve Uygunluk Değerlendirme

Standartlara uygunluk değerlendirme adımı AB mevzuatına uygunluğun sağlanmasında zorunlu bir adımdır. Burada amaç üretimin her aşamasında gerekli koşullara uyumun sağlanması ve nihai ürünün kabulünün kolaylaştırılmasıdır.

AB ürün mevzuatı üreticilere ürünlerinin kullanımı sırasında oluşabilecek risk düzeyine göre uygunluk değerlendirme aşamasında bir miktar seçme hakkı sunmaktadır. Bu seçenekler öz sertifikasyon, tip inceleme ve ürün kalite kontrol sistemi, tam kalite güvencesi olabilmektedir.

AB üyesi ülkelerin uygunluk değerlendirme kuruluşları listesi AB Komisyonu web sitesinde yer almaktadır (NANDO- <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/>).

Nihai ürünün pazara girişini kolaylaştırmayı sağlayan bazı zorunlu olmayan değerlendirme programları da bulunmaktadır. Bunlar hakkında bilgi CEN (Avrupa Standardizasyon Komitesi), CENELEC-Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi (<https://www.cenelec.eu/Pages/default.aspx>) ve ETSI-Avrupa Telekomünikasyon Standartları Kurumu'ndan (<https://www.etsi.org/>) temin edilebilir.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Ülkede AB tarafından belirlenen zorunlu ve isteğe bağlı etiketleme kurallarının yanı sıra ulusal düzeyde isteğe bağlı etiketleme kuralları da uygulanmaktadır. Bu nedenle, etiketleme ve belgeleme yükümlülüklerine ilişkin mevzuatın karmaşıklığı ve sıklıkla değişmesinden dolayı, nakliye öncesinde ithalatçılardan uygun bilgiler talep etmek gereklidir.

AB belirli ürünlerin standart miktarda ambalajlanması için düzenleme yapmıştır. 80/232/EC numaralı Konsey Direktifi ürün ambalajlarının sahip olması gereken boyutları düzenlemektedir. İlgili direktife aşağıdaki linkten ulaşılabilir:

<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31980L0232:EN:HTML>

Ticari faaliyetlerin yürütülmesine ilişkin kurallar, Ekonomi Hukuku Kanunu ile düzenlenmiştir. Fiyatlandırma, etiketleme, indirimler, garantiler, vb. gibi konular hakkında ilave bilgilere aşağıda bağlantısı bulunan Belçika Federal Ekonomi Bakanlığı'nın sitesi üzerinden ulaşmak mümkündür.

<https://economie.fgov.be/fr/themes/ventes>

AB ve Ambalaj, Paketleme, Etiketleme

Tüketicinin korunması göz önünde tutularak, AB içerisinde sadece AB etiketleme mevzuatına uyan ürünlerin pazarlanmasına izin verilmektedir. AB etiketleme mevzuatı, gıda, ev gereçleri, ayakkabı, tekstil vb. sektörler için zorunlu etiketleme standartları koymaktadır.

Paketleme ve ambalajlama, tüketici sağlığı ve çevrenin korunması amacıyla, AB tarafından belirlenen kurallara uygun yapılmak zorundadır. Paketleme ve ambalajlamaya ilişkin temel AB mevzuatı şunlardır:

- Direktif 94/62/EC (OJ L-365 31/12/1994); paketleme ve paket artıklarına dair genel kurallar.
- Tüzük 1935/2004/EC (OJ L-338 13/11/2004); gıda maddeleriyle temas eden malzemelere dair özel kurallar.
- Direktif 2000/29/EC (OJ L-169 10/07/2000); ağaç ve diğer bitkilerden yapılan paketlere uygulanacak bitki sağlığı kuralları.

AB içerisinde pazarlanan ambalajlar, çevrenin korunmasına yönelik konulan genel kuralların yanı sıra tüketici sağlığı için herhangi bir riski önlemek amaçlı özel hükümleri yerine getirmelidir (EU Labels: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/product-safety-and-requirements/eu-labels_en).

AB, üye ülkelerde gönüllülük esasına bağlı olarak, 66/2010/EC sayılı Tüzük ile Çevre Etiketleri (Eco-label) düzenlemesi geliştirmiştir. Çevre Etiketleri ile ilgili bilgi (<http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/>) linkinden edinilebilir.

Teknik Engeller

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur: (<https://teknikengel.gov.tr/>).

Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarete teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

Belçika tarafından dış ticarete uygulanmakta olan teknik engeller hakkında bilgiye www.teknikengel.gov.tr sitesinden erişilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller web sitesi, kullanıcıların teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede, söz konusu siteden ülkeler itibariyle ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ülkelerin mevzuat ve uygulamaları hakkında Bakanlığımızdan bilgi talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Söz konusu siteye ücretsiz olarak üye olunabilmektedir. Sitenin üyelerine ilgilendikleri ülke ve ürün gruplarına ilişkin düzenlemeler günlük olarak e-posta ile gönderilmektedir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Belçika, Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) üyesidir. Ülkenin iç mevzuatındaki fikri mülkiyet konuları Avrupa Patent Sözleşmesi (Münih Sözleşmesi) ile uyumludur. Ülkedeki patent uygulamaları Avrupa Patent Kurumu (European Patent Organization) tarafından yürütülmektedir.

AB ve Fikri Sınai Mülkiyet Hakları

Avrupa Birliği Fikri Sınai Mülkiyet Hakları Ofisi-EUIPO, AB patentinden ve kayıtlı Avrupa Birliği tasarımlarından sorumlu AB kuruluşudur. Bu kuruluş, ulusal ve bölgesel faaliyet gösteren Fikri Sınai Mülkiyet Ofisleri, kullanıcı grupları, Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu ve diğer uluslararası kuruluşlarla ortak çalışmaktadır (<https://euipo.europa.eu/>).

Dağıtım Kanalları

Ticaret akışı, sermaye hareketleri, teknoloji, işgücünün serbest dolaşımı ve kültürel entegrasyon kriterleri açısından Belçika dünyanın en gelişmiş pazar ekonomilerinden birine sahiptir. Belçika sanayii, limanları, kanalları, demiryolları ve otoyol ağıyla son derece gelişmiş ulaşım altyapısı sayesinde, çevre ülkelerin sanayileriyle entegre olmuş durumdadır.

Tüketici Tercihleri

Belçika'da alışverişler, AVM'lerden ziyade şehir merkezlerindeki mağazalardan yapılmaktadır.

Belçika Perakendecilik ve Hizmet Sektörleri Federasyonu – Comeos tarafından yayımlanan 2020 yılı e-ticaret raporuna göre Belçika'daki tüketicilerin yaklaşık %72'si 2020 yılında e-ticaret platformları aracılığıyla en az bir kez alışveriş gerçekleştirmiş olup, bu anlamda 5 sene öncesine kıyasla %13'lük bir artış kaydedilmiştir. Rapora göre, e-ticaret tüketicilerinin %56'sı ayda en az bir kez ihtiyaçlarını e-ticaret platformları aracılığıyla karşılarken, %43'ü tarafından ise bir önceki yıla kıyasla e-ticaret platformlarında daha fazla para harcadığı belirtilmektedir. Öte yandan, e-ticarete önde gelen harcamalar arasında ise moda (% 68), eğlence (% 62) ve sağlık ve kişisel bakım (% 58) gibi ihtiyaçlar bulunmaktadır. Belçika e-ticaret birliği SafeShops tarafından yayınlanan istatistiklere göre, 2021 yılında Belçika e-ticaret pazarı 2020 yılına göre yaklaşık %33 büyüyerek 11,7 milyar Avroya, çevrimiçi mağaza sayısı %17,5 artışla 56.642'ye, %39 artan işlem sayısı ise 150 milyona ulaşmıştır.

Belçika'da yabancı markalar pazarda önemli bir yere sahiptir. Ulusal veya Avrupa menşeli ürünler tercih sebebi olabilmektedir. Diğer yandan, tüketicileri bilgilendirmek amacıyla sosyal medya da oldukça sık kullanılan araçlar arasında olup, toplumun yaklaşık %65'i sosyal medyayı aktif olarak kullanmaktadır. Ülkede toplumu çevreye oldukça duyarlıdır ve çevre bilinci yüksektir. Ülke çevreye oldukça duyarlı ve çevre bilinci de yüksek bir toplumdan

oluşmaktadır. Gerek bu sebepten gerekse son yıllarda Avrupa'da meydana gelen gıda skandalları ve artan sağlık kaygısı nedeniyle organik, sürdürülebilir, yerel, taze, vegan, izlenebilir, vb. ürünlere rağbet artmaktadır.

Kamu ihaleleri

Belçika'da kamu alımları konusu, Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan ve kamu ihale kurallarının iyileştirilmesini amaçlayan 2014/24/EU sayılı Genel Kamu Alımları Direktifinin ulusal mevzuata aktarılması ve 2004/18/EC Direktifinin iptalini; su, enerji, ulaştırma ve posta hizmetleri sektörlerinde faaliyet gösteren kurumların alımlarını düzenleyen 2014/25/EU sayılı Sektörler Direktifinin ulusal mevzuata aktarılmasını ve 2004/17/EC Direktifinin iptalini kapsayan Belçika Hükümeti tarafından hazırlanan kamu alımlarına ilişkin 17 Haziran 2016 tarihli Kanun ile düzenlenmiştir.

Belçika mevzuatında AB kamu alımları kurallarına aykırılık olması halinde AB kuralları geçerli olmaktadır.

Kamu alımları konusundaki Belçika mevzuatına <https://www.publicprocurement.be/fr/marches-publics/reglementation> bölümünden ulaşılabilmektedir.

Kamu alımlarına ilişkin 17 Haziran 2016 tarihli Kanununun 154. maddesi uyarınca Birliğin kamu alımları alanında çok taraflı veya ikili bir anlaşma imzalamamış olduğu ve AB firmalarının kamu alımları pazarına girişini hukuki olarak garanti altına almayan ülkelerin üçüncü ülke olarak değerlendirilmesi ve %50'sinden fazlasını söz konusu ülkeler menşeli malların oluşturduğu tekliflerin reddedilmesi öngörülmektedir.

Belçika kamu ihaleleri, Kamu İhale Bülteninde yayınlanmaktadır.
(<https://enot.publicprocurement.be/enot-war/changeLanguage.do?language=en-GB>)

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

Tarımsal üretim, ormancılık, avcılık ve balıkçılık GSMH'nin yalnızca % 0,74'ünü oluşturmaktadır. Belçika'da aktif işçi sayısının sadece %1,2'si tarım sektöründe çalışmakla birlikte, ülkenin toplam yüzölçümünün % 44,6'sı tarım arazisinden oluşmaktadır. Toplam tarımsal ürünler üretiminin üçte ikisini canlı hayvan, et ve süt ürünleri oluşturmaktadır. Başlıca tarım ürünleri arasında, şeker pancarı, keten, hububat ve patates bulunmaktadır. AB ülkeleri içerisinde en büyük armut üreticisi olan Belçika, dünyanın en büyük 3. pırasa üreticisidir. Sebze, meyve ve süs bitkileri tarımı, özellikle Flaman bölgesinde daha önemlidir.

Çiftliklerin ortalama işletme alanı son 40 yılda nerdeyse üç katına çıkmıştır. Flaman Bölgesindeki işletme alanı ortalaması 1980 yılında 8,4ha iken, 2021 yılında 28,02ha'a ulaşmıştır. Valon Bölgesine bakıldığında, bu alan 1980 yılında 20,7ha iken, 2021 yılında 59,72ha'a ulaşmıştır. Bunun en büyük nedeni ise son yıllarda çiftlik sayısının düşmesi ve işletme alanlarının kalan çiftliklerde yoğunlaşmasıdır.

Belçika'da 2021 yılında toplam 766.939 büyükbaş hayvan, 121.274 koyun, 22.299 keçi, 11.584.609 domuz, 303.392.286 kanatlı hayvan kesimi kaydedilmiş, sağılan hayvanlardan elde edilen toplam süt miktarı 2021 yılında 4.268,7 Milyon litre, 2022 Ocak-Eylül döneminde ise 3.299,5 milyon litre olarak gerçekleşmiştir.

Tarım sektörü ihracatında birinci sırada gıda ürünleri, içecek ve tütün mamulleri gelirken, bunu canlı hayvan ve hayvan menşeli ürün ihracatları takip etmektedir. Avrupa Birliği komşu ülkeleriyle karşılaştırıldığında, Belçika'da özellikle domuz ve kanatlı hayvan olmak üzere hayvansal üretimin nüfusa oranı daha yüksektir.

Sanayi

Sanayi sektörü, 2021 yılı itibariyle toplam katma değer %18,2'sini oluşturmaktadır. İmalat sanayi, toplam ekonomi içindeki payı azalmış olsa da Belçika ekonomisi için ürettiği katma değer ve ihracattaki ağırlığı ile önemini korumaktadır. Belçika sanayisinin güçlü sektörleri olan kimya, gıda, eczacılık, metal ve metal ürünleri imalat sanayi toplam katma değerinin yaklaşık %60'ını oluşturmaktadır.

Kimyasallar ve temel eczacılık ürünleri sektörleri, Belçika ekonomisi için kilit sektörlerdendir. 2021 yılında toplam 97.420 direkt istihdam ile imalat sanayi istihdamının %20'si, 174 milyar Avro ihracatı ile Belçika'nın toplam ihracatının %33'ü, imalat sanayinde toplam cironun yaklaşık %25'i bu sektörlerden gelmektedir. Ayrıca, 2021 yılı imalat sanayi yatırımlarının %33'ü, tüm yatırımların %34'ü bu sektörlerde gerçekleşmiştir. Belçika'da 2021 yılında kimyasallar ve temel eczacılık ürünleri sektöründe 5,5 milyar Avro Ar-Ge harcaması gerçekleştirilmiş olup, alınan patentlerin %40'ı (982 adet) bu sektörlerdendir

Kömür işletmeciliği, çelik ve tekstil sektörleri gibi geleneksel sektörler, son 20-30 yılda yeni endüstrilerle yer değiştirmiştir. Önde gelen sektörler, ilaçlar dahil olmak üzere kimyasallar, otomotiv sanayi yedek parçaları dahil olmak üzere hafif sanayi, tıbbi ekipman, gıda ve içecek işleme sanayileridir. Kimya sanayi, Anvers Limanı çevresinde yoğunlaşmış olup, Gent civarında da üretim mevcuttur. Sanayi oldukça yüksek düzeyde uluslararası olup, hammaddelerin çoğu ithal edilmekte, üretimin %80'i ihraç edilmektedir. Ülkede toplam ihracatın %25'ini kimyasal ürünler ihracatı oluşturmaktadır. Mühendislik sektöründe (metal ürünler, makine ve ulaşım ekipmanı) üretim ağır mühendislik ürünlerinden, daha hafif ve teknolojik olarak daha gelişmiş ürünlere geçmiştir.

Sanayide istihdam yoğunluğu bölgelere göre önemli farklılıklar göstermektedir. Flaman bölgesinin merkez ve kuzeydoğusu, istihdamın en yoğun olduğu bölgelerdir. Buna mukabil ülkenin güneyinin tamamı, Charleroi'dan Liege'e kadar olan Valon bölgesinde sanayileşme daha sınırlı kalmış durumdadır.

Anvers elmas sektörü dünyada lider durumdadır ve sektör Belçika'nın dış ticaretinde önemli bir rol oynamaktadır. Dünyada üretilen tüm elmasın yarısından fazlası Anvers'ten geçmekte ve kesilen elmasların büyük çoğunluğu ihraç edilmektedir. Aynı zamanda, Anvers, ülke sanayisinde lider konumdadır ve kimya sektörünün (rafineri, petrokimya, fotoğrafçılık malzemeleri, eczacılık ürünleri, vs.) yarısına da ev sahipliği yapmaktadır.

Brüksel, ülkenin ikinci büyük sanayi merkezi olmakla beraber, giderek önemini yitirmektedir. Gent, Charleroi ve Liege halen geleneksel ağır sanayi sektörlerinin ağırlıklı olduğu kentlerdir.

Flaman bölgesinde bulunan Kortrijk, küçük ve orta ölçekli firmaların aktif olduğu hafif sanayi ile ön plana çıkarken, bölgenin kuzeydoğusunda, buradaki işgücü avantajından yararlanan büyük firmalar ağırlık kazanmaktadır.

Son on-on beş yıla kadar sanayi firmaları, genelde hammaddeye, demir ve suyuollarına yakın bölgelerde yerleşirken, bugün bu yapı değişmiş ve daha çok şehir kenarlarında ve metropoliten bölgelerde, limanlar ve otoyollara yakın yerlere kaymıştır. Sanayi parkları yaygınlık kazanmıştır.

Madencilik

Geçtiğimiz yüzyılda, Belçika'da birçok sanayinin gelişimini sağlamış olan önemli kömür madenleri, önemini yitirmiş bulunmaktadır. 1910 yılında 125 madende yaklaşık 24 milyon ton seviyesine kadar ulaşan üretim, 1950'lerden sonra, rezervlerin tükenmesi, maliyetlerin yüksek olması ve uluslararası rekabet nedeniyle gerilemeye başlamıştır. Son kömür madeni de Flaman Bölgesi yönetiminin maden sanayisinden desteğini tamamen çekme kararını takiben, 1991'de kapanmıştır. Ardenler Bölgesinde, eser miktarda demir, bakır, çinko, kömür, kurşun madenleri bulunmaktadır.

Hizmetler

Müteahhitlik Hizmetleri

Belçika müteahhitlik sektörü GSYİH'nin %5,4'ünü oluşturan en önemli sektörlerden birisidir. Cari fiyatlara göre 2021 yılında müteahhitlik sektörünün GSYİH'ye katkısı 24,3 Milyar Avro seviyesinde gerçekleşmiştir. Yaklaşık 295.000 kişinin istihdam edildiği sektör, toplam işgücünün %5,9'unu oluşturmaktadır. Dolaylı yoldan müteahhitlik sektörüyle ilişkili olan emlakçılık, çevre düzenleme, enerji, vb. gibi sektörler de göz önünde bulundurulursa istihdama olan katkı daha üst seviyelere çıkmaktadır.

2022 yılı itibariyle Belçika'da vergiye tabi 1.143.403 firmadan 157.130'u inşaat sektöründe faaliyet göstermektedir. Buna göre müteahhitlik firmaları Belçika'da faaliyet gösteren tüm firmaların %13,7'sini oluşturmaktadır. Bölgesel açıdan bakıldığında, firmaların yaklaşık %64,8'i Flaman Bölgesinde bulunmakta olup, %24'ü Valon, %8,9'u Brüksel Bölgelerinde yerleşiktir. Müteahhitlik sektöründe faaliyet gösteren firmaların %2,2'si ise ülkede bulunan yabancı firmalardır.

İnşaat sektörü istihdamında, 2011-2015 yılları arasında yaşanan gerileme döneminin ardından 2017 yılına kadar bir istikrar dönemi yaşanmış, akabinde 2020 yılına kadar bir artış eğilimi izlenmiştir. 2018 yılı ilk çeyreğinde 202.339 olan istihdam edilen işçi sayısı 2020 yılının ilk çeyreğinde 206.592'ye (+%2.1) ulaşmıştır. 2020 yılı içerisinde tekrar hafif bir düşüş yaşansa da inşaat sektöründe istihdam edilen işçi sayısı 2021 yılı ilk çeyreğinde 208.682'ye ulaşarak 2017 yılında başlayan artış ivmesi devam etmektedir. Ancak, sektörde kalifiye eleman bulunmasında sorun yaşanmakta, zira 2021 yıl başı itibariyle alıcısı henüz bulunamayan yaklaşık 20.000 iş ilanı bulunmaktaydı. Bu nedenden dolayı, sektörün önemli sorunları arasında mesleki eğitim de bulunmaktadır. Ayrıca, Belçika İnşaat Konfederasyonu tarafından önümüzdeki beş yıl içerisinde inşaat sektöründe 100.000 yeni işçiye ihtiyaç duyulacağı tahmin edilmektedir. Diğer yandan, müteahhitlik sektöründe 2021 yılında toplam 1.411 firma iflas etmiş olup, bu anlamda bir önceki yıla göre %6,4 civarında bir artış kaydedilmiştir.

2021 yılı içerisinde yaklaşık 57.700 yeni konut yapımı kaydedilmiş olup, bir önceki yıla kıyasla %4,4 oranında artış kaydedilmiştir. Bölgeler itibariyle yeni konut yapımı 2021 yılında Valon ve Flaman Bölgelerinde sırasıyla %17,3 ve %1,2 oranlarında artmış olup, Brüksel Bölgesinde %1,4 oranında düşüş gerçekleşmiştir.

Turizm

Belçika, geleneksel bir turizm noktası sayılmamaktadır. Deniz kıyısında bulunan ve konaklama otellerinin %60'ını oluşturan oteller, genellikle yerli turistlere hitap etmektedir. Bruges, Gent, Anvers ve Brüksel, giderek daha az sayıda, kalış süresi uzun olan turist çekmektedir. Bununla beraber, Brüksel'de bulunan AB kurumlarının önemli sayıda iş ve resmi ziyaretçi tarafından ziyaret edilmesi sebebiyle, Brüksel, önde gelen uluslararası konferans merkezlerindedir.

Özellikle Brüksel, Anvers ve Gent fuar alanlarında yıl boyunca düzenlenen uluslararası fuarlar da Belçika turizmine katkıda bulunmaktadır.

Ulaştırma ve Telekomünikasyon Altyapısı

Belçika, oldukça gelişmiş bir ulaşım altyapısına sahiptir. Dünyadaki en yoğun otoyol ağlarından birine sahip olan Belçika'da, otoyolların büyük bir kısmı Avrupa ulaşım ağının bir parçasıdır. Belçika'nın coğrafi konum avantajı ile birlikte karayolu altyapısının elverişliliği, ülkeyi önemli bir lojistik merkez haline getirmektedir. Karayolu taşımacılığı daha ziyade perakende ve ticari amaçlı ürünlerin (inşaat malzemeleri, gıda ürünleri, vs.) taşımacılığında, iç suyolları yine inşaat malzemeleri, akaryakıt ve kimyasalların taşınmasında, demiryolları ise enerji ve çelik ürünlerinin taşınmasında tercih edilmektedir.

Devlet Demiryolları (SNCB) 1926 yılında kurulmuş olup, 3.422 metre uzunluğundaki demiryollarından ve bütün yurtiçi yolcu hizmetlerinden sorumludur. SNCB, 2005 yılından itibaren 2 ana birime bölünmüştür. Bunlardan biri, demiryolu altyapı harcamalarından, diğeri ise, yolcu hizmetlerinden sorumlu olan gruptur.

Belçika Devleti, demiryolu ile taşımacılığa, GSMH'nin %1'i oranında mali destek vermektedir. Bu destekle, Belçika Devlet Demiryolları (SNBC), demiryolu güvenliğini artırmak ve yük taşımacılığı için ek yatırımlar yapmak amacıyla projeler yönetmektedir.

Kara ve demiryolları dışında Belçika'da yaygın olarak kullanılan bir diğer taşımacılık şekli de Meuse ve Schelde nehirlerine bağlı, 1.570 km. uzunluğundaki iç suyolları şebekesidir. Bu yük taşıma şekli, demiryolları ile yapılan taşımadan daha fazla taşıma seviyesine ulaşarak önem kazanmış durumdadır.

Belçika'da, Uluslararası Brüksel Hava Limanı ve dört yerel havalimanı (Anvers-Deurne, Charleroi-Gosselies, Liège-Bierset and Ostend-Middelkerke) bulunmaktadır. Anvers-Deurne hava limanı daha çok küçük havayolu şirketleri ve iş seyahatleri; Charleroi-Gosselies hava limanı havacılık sanayi, turizm ve iş seyahatleri ile bazı tarifeli hizmetler ve kargo; Liège-Bierset hava limanı kurye hizmetleri, turistik uçuşlar; Ostend-Middelkerke hava limanı ise hava taşımacılığı, tarifeli hizmetler ve turistik uçuşlar konularında hizmet vermektedir.

Belçika'da, Anvers, Gent ve Zeebrugge limanları olmak üzere 3 önemli liman bulunmaktadır. Anvers Limanı, halihazırda Avrupa'nın en önemli limanlarından biridir. Her yıl, ortalama 120 milyon tondan fazla yük, dünyanın dört bir yanından, Schelde ırmağı kanalı ile Avrupa'ya dağıtılmak üzere, Anvers'e gelmektedir. Antwerp ve Zeebrugge limanları Nisan 2022 tarihinde birleşmiş ve ismi Antwerp-Bruges limanı olmuştur.

Coğrafi konumu ve Avrupa Birliği'nin merkezi olmasından kaynaklanan avantajının yanı sıra her türlü ulaşım şekli itibariyle uygun altyapısı, Belçika'yı lojistik açıdan oldukça önemli bir ülke haline getirmektedir. Bu anlamda birçok firma, Avrupa dağıtımlarını Belçika'da

kurdukları lojistik merkezleri vasıtasıyla yapma yoluna gitmektedir. Ulaştırma altyapısı ülkenin, Avrupa'nın en önemli lojistik merkezlerinden biri olmasını sağlamıştır.

Diğer Hizmetler

Belçika, oldukça gelişmiş bir hizmet sektörüne sahiptir. Başta Brüksel bölgesi olmak üzere Belçika, AB kurumları ile bağlantılı birçok ticari, hukuki, mali danışmanlık hizmeti veren işyerine sahiptir. Birçok firma, AB kurumlarına yakın olmak amacıyla, Belçika'da ofis açmaktadır. Özellikle, koordinasyon, çağrı ve dağıtım merkezlerine sağlanan vergi indirim ve destekleri, Belçika'yı yabancı yatırımlar için daha da cazip bir hale getirmiştir.

Enerji

Belçika çok büyük oranda ithal enerjiye bağımlıdır. En fazla kullanılan enerji kaynağı petrol ürünleri olup, arkasından doğal gaz gelmektedir. Elektrik enerjisi ihtiyacı yerel üretim ve ithalatla karşılanmaktadır.

Daha önce önemli bir kömür üreticisi olan Belçika, 1957 ve 1992 yılları arasında 120 kömür madenini kapatmıştır. Sonuçta ülke, enerji konusunda yaklaşık %80 oranında dışarıya bağımlı hale gelmiştir. Bugün Belçika, enerjisinin önemli kısmını ithal eden ülkeler arasındadır. Özellikle petrol ürünleri ve doğal gaz, kullanılan ve ithal edilen enerji kaynakları açısından ilk sırada yer almaktadır.

Belçika'nın enerji politikalarında, 2001 yılında başlatılan reformlar sonrasında birçok olumlu gelişme gerçekleşmiştir. Elektrik ve doğal gaz piyasalarındaki reformlar ile kuzey sınırındaki elektrik iletim kapasitesinin belirlenmesinde pazar tabanlı mekanizmaların kullanılması, yeni piyasa aktörlerinin girmesi ve Belpex elektrik takas kurumunun gelişmesi gibi yenilikler yapılmıştır.

Belçika ayrıca, komşuları olan Fransa ve Hollanda ile elektrik piyasalarının daha fazla entegre olması ve elektrik iletim kapasitelerinde gerçekleştirilen sınır ötesi ticaretin artırılması ve iyileşmesi amacıyla yakın olarak çalışmaktadır. Ayrıca, Belçika'nın federal bölgeleri de Kyoto Protokolü kapsamında kendi üzerlerine düşen sorumlulukları yerine getirmek ve iklim değişimini önlemek için çaba göstermektedir. Yenilenebilir enerji yöntemleri kullanılarak üretilen elektrik miktarı son 15 yılda önemli ölçüde artmış olsa da üretilen toplam miktara kıyasla küçük kalmaktadır.

Belçika'nın elektrik üretiminin yaklaşık % 40'ı ülkede bulunan toplam 6 GW enerji üretimine sahip 7 nükleer enerji (Doel 1-4, Tihange 1-3) santrali aracılığıyla sağlanmaktadır. Ancak, 2003 yılında yürürlüğe giren ve 2013 ve 2015 yıllarında tadil edilen yasa çerçevesinde, ülkede nükleer enerji üretiminin 2022 ila 2025 yılları arasında sonlandırılmasına karar verilmiştir. Bu kapsamda, 2022 yılında Doel-3 ve 2023 yılında Tihange-2 nükleer santralleri kapatılmış olup, 2025 yılına kadar diğer nükleer santrallerin de kapatılması planlanmaktaydı. Nükleer enerjinin sonlandırılmasıyla enerji arzında ortaya çıkacak boşluğun, başta rüzgâr enerjisi

olmak üzere yenilenebilir enerji kaynakları ağırlıklı elektrik üretim kapasite artırımı ve ithalat ile telafi edilmesi planlanmaktaydı. Ancak, enerji arz sıkıntısı yaşamamak için 2025'te kapatılması planlanan Doel 4 ve Tihange 3 reaktörlerinin faaliyet süreleri 10 yıl uzatılmıştır. Avrupa Komisyonu IPCEI projeleri kapsamında hidrojen kullanımı, üretimi, depolanması ve taşınmasına dönük yatırım projelerinde Belçika da yer almaktadır.

Belçika'da gaz çıkarımı veya üretim tesisi bulunmamasına karşın, Avrupa doğal gaz ticaretinde önemli bir merkez olması nedeniyle 2022 yılında Rusya'dan ithalatın azalması ile Belçika'nın transit ticareti artmış, Zeebrugge limanındaki yeniden gazlaştırma tesislerinde yapılan yatırımlar ile sıvılaştırılmış doğal gaz ithalatında da güçlü bir büyüme yaşanmıştır.

Belçika, tüketicilere, kendi elektrik sağlayıcılarını seçme imkânı tanımış, böylece piyasayı daha rekabetçi hale getirmek üzere ilk adımı atmıştır. Halihazırda, elektrik tüketiminin % 90'dan fazlası, serbestleştirilmiş piyasa tarafından arz edilmektedir. Buna rağmen Belçika, elektrik piyasasını daha rekabetçi hale getirmeyi amaç edinmiş ve bu konuda, bütün bölgesel ve federal hükümetler, piyasa kuralları ve düzenlemelerinin uyumlu olmasını sağlayacak şekilde ortak çalışmalar yapmaya hız vermişlerdir.

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

Belçika'da Flaman ve Alman toplumları Valon kesimine kıyasla daha içe dönük olup, Brüksel Bölgesinin Fransızca konuşan toplumu ise nispeten daha resmidir. Fransızca, Flamanca ve Almanca olmak üzere ülkenin 3 resmi dili bulunmaktadır. Muhatabınızın ana dilinde görüşmeyi gerçekleştirmek oldukça sıcak karşılanır, ancak iş hayatında ve toplantılarında İngilizcenin yeterli olması kuvvetle muhtemeldir.

Yüz yüze görüşmeler tercih edilir, ancak uluslararası faaliyetlerin yoğunlaşması ve teknik imkânlarının da yaygınlaşmasıyla beraber görüşmelerin niteliği ve içeriğine göre zaman zaman video konferans yöntemi ile de görüşmeler gerçekleştirilebilmektedir.

İş görüşmelerinde, kartvizit bulundurmak, masa etrafında yer alan herkes ile tokalaşmak ve muhataplar ile konuşurken göz teması kurmak önemlidir.

Toplantılar, üst yönetimin katılımı olsun veya olmasın daha ziyade ekip odaklıdır. Bu çerçevede, proje bazlı ekipler ile görüşmeler oldukça daha sık yapılmakta olup, üst yönetimin programının yoğun olması nedeniyle kendileriyle toplantı yapabilmek için erkenden randevu almak gerekebilmektedir.

Sunum planlandıysa, toplantıdan önce muhatap tarafa bilgi vermek gerekir. Zira toplantı yerinin uygun ekipman ile hazırlanması söz konusu olabilir. Toplantı sürelerine uyulması önemlidir. Ayrıca belirli veya somut teklif varsa bilgilerinin önceden verilmesi de uygundur. Görüşmelerde gündeme gelen, sonrasında cevap beklenen konulara ilişkin geri dönüşlerde aceleci olunmaması, ancak kibar bir dille hatırlatılması faydalı olacaktır.

Para Kullanımı

1 Ocak 1999 tarihinden itibaren ülkenin resmi para birimi avro olarak kabul edilmekle beraber Belçika frangı da varlığını 2002 yılına kadar korumuştur. 1 Mart 2002 tarihinden itibaren de tüm ödemelerde sadece avro geçerli olmaktadır.

Ayrıca, Belçika'da hemen hemen her yerde başta kredi kartları olmak üzere tüm banka kartları yaygın biçimde kullanılmaktadır. Gerek alışveriş noktalarında gerekse çevrimiçi ödemelerde "bancontact" kartı en fazla kullanılan ödeme yöntemidir.

Pasaport ve Vize Uygulaması

Ülkeye girişte, Avrupa Topluluğu vatandaşları için pasaport ya da nüfus cüzdanı yeterlidir. Diğer ülke vatandaşlarından istenilen belgeler, yasal geçerlilik taşıyan bir pasaport ve Belçika Büyükelçiliği veya konsolosluklarından alınmış geçici giriş veya oturma vizeleridir. Vize

uygulamasının olmadığı ülke vatandaşları için, 90 günü aşmamak ve çalışmamak kaydıyla geçici giriş hakkı mevcuttur.

Belçika, bordo pasaport sahibi Türk vatandaşlarından vize talep etmektedir. Siyah, yeşil ve gri pasaportlarda ise vize uygulaması bulunmamaktadır. Bu tür pasaportları olan Türk vatandaşları 90 günü aşmamak kaydıyla, Belçika'ya giriş yapabilmektedirler.

Resmî Tatiller ve Mesai Saatleri

Tarih	İsim	Yerel İsim
1 Ocak	Yeni yıl	Nouvel An
*	Paskalya	Paques
Paskalyadan sonraki ilk Pazartesi	-	Lundi de Paques
1 Mayıs	İşçi Bayramı	Fete du Travail
Paskalyadan sonraki 6. Perşembe	Yükseliş	Ascension
Paskalyadan sonraki 7. Pazar	Pentekot	Pentecote
21 Temmuz	Ulusal Bayram	Fete Nationale
15 Ağustos	Yükseliş	Assomption
1 Kasım	Tüm Azizler	Toussaint
11 Kasım	Ateşkes Günü	Jour de l'Armistice
25 Aralık	Noel	Noel

* Her yıl Mart'ın son haftasında veya Nisan ayında bir güne rastlamaktadır.

Belçika'da mesai günleri Pazartesi'den Cuma'ya sabah 09:00'dan akşam 17:00'ye kadardır.

Yerel Saat

Belçika, Greenwich'e göre 1 saat ileridedir (GMT + 1).

Ulaşım

Belçika'da sivil halka açık 5 havalimanı bulunmakta olup, Brüksel-Zaventem ve Charleroi havalimanları bunların arasında en yoğun olanlardır.

Ülkede şehirlerarası ulaşım tren yoluyla veya nadiren otobüs aracılığıyla sağlanmaktadır. Özellikle Brüksel ve Anvers gibi büyük şehirler olmak üzere ülkede şehir içi ulaşım oldukça gelişmiş vaziyettedir.

Diğer yandan, hızlı tren ile Londra, Paris, Amsterdam, Köln ve Frankfurt gibi Avrupa'nın önemli şehirlerine kısa sürede varılabilmektedir.

Ayrıca, Belçika'nın karayolları da oldukça gelişmiş ve komşu ülkeler ile birleşmiş durumdadır. Brüksel merkezli 250 km'lik bir yarıçap içinde ulaşılabilen toplam 5 ülke bulunmaktadır.

•

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

Belçika'da yatırım yapan uluslararası şirketler, faaliyetlerini geliştirme stratejilerine uygun olarak, birçok şirket şekillerinden birini seçebilirler. Örneğin, bir işyeri, tek bir çalışandan oluşabileceği gibi, yatırımcı satış temsilciliği veya acentesi kurulabilmektedir. Faaliyetlerini daha uzun süre sürdürmek isteyen şirketler ise, şube veya ana şirketten bağımsız şirket seçeneklerini de değerlendirebilirler. Belçika vatandaşı olmayan yabancı şahıslar da kişisel olarak Belçika'da yatırım yapabilmektedirler. Diğer bir ifade ile, Belçika'da sınıai ve/veya ticari faaliyetler; esnaf (bakkal, kasap, tamirci, vb.), ticari şirket (anonim şirket, limitet şirket, vb.) veya Belçika dışındaki bir şirketin bir şubesi olarak gerçekleştirilebilmektedir.

İşletmelerin ana şekli, sınırlı sorumlu bağımsız firmalar veya şubeleridir. Bunlar, öncelikle Kurumlar Kanunu ile düzenlenmiştir. Merkezleri Belçika'da bulunan bütün firmalar, başka bir yerde kurulsalar bile, Belçika firması olarak anılmaktadırlar.

Bağımsız şirket veya şube arasında seçim yapmak, genellikle yatırımın yapıldığı ülkede bulunan vergi yapılanması ile ilgilidir (işletmenin başlangıcında Belçika'da oluşan zararların yurtdışında kullanımı; kar dağıtımının vergilendirilmesi gibi). Ancak, küçük ölçekli firmanın yönetiminden doğacak işletme maliyetleri, yerleşik firmalara yönelik uygulanan vergi anlaşmalarından sağlanacak faydalar veya korunmalar ile Belçika işletmesinin mali yapısı da bu kararda önemli rol oynayabilecek unsurlardır.

Faaliyetler, Belçika'da ana şirketten bağımsız, yeni bir şirket olarak gerçekleştirilebileceği gibi, satış veya üretim amaçlı olarak ana şirketin bir şubesi olarak da yapılabilir.

Ltd. Şti (BV/SRL) ve A.Ş. (NV/SA)

Bağımsız şirketler, iştiraki buldukları ana şirketten kanunen ayrı bir yapıya sahiptir. Yurtdışında yerleşik ana şirket, Belçika'da bağımsız bir firma kurabileceği gibi, halihazırda var olan bir Belçikalı firmayı satın alarak faaliyetlerini gerçekleştirebilir.

Belçika'da şirketler, Belçika vatandaşı olmayan bireyler ve kurumsal yatırımcılar için mevcut olan birçok kanuni yapı arasından, yatırımlarına en uygun yapıyı seçebilmektedirler. En sık rastlanan 2 kanuni şirket yapısı; Hisseleri oranında sorumluluğu olan Anonim Şirket ve özel sınırlı sorumluluğa haiz Limited Şirkettir. Bunlarla birlikte, yine sınırlı sorumluluğa haiz Kooperatif Şirket ve Ortaklıklar da diğer sık rastlanan şirket şekilleridir.

Şube

Bağımsız şirketlerden farklı olarak Şubeler, ana şirkete yapısal olarak bağımlılık gösteren şirket türünü teşkil etmektedir. Ana şirket, Belçika dışında yerleşik olmasına rağmen,

Belçika'daki şubesinin her türlü faaliyetinden mali olarak sorumludur. Şubelerin, kanuni temsilci tarafından yönetilmesi gereklidir.

Şirket Türü	Hissedar Sayısı	Sermaye	Yükümlülükler
Anonim Şirketi (NV; SA)	Asgari 2	61.500 avro	Katıldığı sermaye payı ile sınırlı
Limited Şirketi (BV; SRL)	Asgari 1	Sermaye şartı bulunmamaktadır	Katıldığı sermaye payı ile sınırlı
Kooperatif Şirketi	Asgari 3	Sermaye şartı bulunmamaktadır	Katıldığı sermaye payı ile sınırlı
Şube	Ana şirkete bağlıdır	Sermaye şartı bulunmamaktadır	Ana şirket sınırsız sorumlu

Şirket Kurma Prosedürü

Yatırımcıların, şahıs, şube veya yeni bir şirket olup olmadığına bakılmadan önce, Belçika'da kurulan her kuruluş için yerine getirilmesi gereken genel şartlar vardır. Gerçek kişiler, yaşlarını ispatlayan resmi bir belge sunmak zorundadırlar. Ayrıca, gerçek kişiler, faaliyete geçtikten sonra 90 gün içinde, Belçika Sosyal Güvenlik Sistemi'ne dahil olmak zorundadırlar. Aynı şekilde, şube veya yabancı şirketin Belçika'da mevcut kanuni temsilcisi de bahse konu Sosyal Güvenlik Sistemi kapsamına dahil olmak zorundadır. Bunların yanı sıra, bir banka hesabı açmak ve her türlü hizmet ve mal satışı için de KDV kaydı gerekmektedir.

Belçika kanunlarına göre , bazı meslek grupları için KOBİ niteliğindeki şirket kurucularından mesleki özellikler istenmektedir. Bu kapsamda 34 mesleklerden 29'u 3 ana gruba ayrılmıştır: Müteahhitlik, motorlu taşıtlar, elektronik, kişisel bakıma konusunda faaliyet gösteren meslekler ilk gruptadır. Diğer meslekler ise mesleki özellik arz eden faaliyetlerden oluşmaktadır (kasap, lokantacı, fırıncı vb.).

Aynı şekilde KOBİ niteliğindeki ticari faaliyette bulunacak şirket kurucularından veya şirketi yönetecek kişilerden yöneticilik yeterlilik belgesi istenmektedir.

Bu konuda bilgilere, Belçika'da faaliyette bulunan yetkili 8 Şirket Başvuru veznesinden birine danışarak ulaşılması mümkündür.

<https://economie.fgov.be/fr/themes/entreprises/creer-une-entreprise/demarches-pour-creer-une/demarches-aupres-dun-quichet/les-quichets-dentreprises>

Diğer taraftan, Avrupa Birliği vatandaşı olmayan bir Türk vatandaşının Belçika'da şirket kurması için Profesyonel Kart sahibi olması gerekmektedir. Şahıs, Belçika'da geçerli oturma iznine sahipse bu Profesyonel Kart doğrudan Şirketler Veznesinden talep edilebilir, aksi takdirde şahsın Türkiye'deki Belçika Konsolosluluğundan işlemleri yapması gerekmektedir.

Ülkedeki yatırım ortamı, şirket türleri, şirket, şube kurma prosedürleri, sosyal güvenlik yükümlülükleri, vergi sistemi, yatırım teşvikleri vb. hakkında ayrıntılı bilgiye aşağıdaki linkten ulaşılabilir:

https://www.business.belgium.be/en/investing_in_belgium

Şube Kurma Prosedürü

Belçika'da şube açmak isteyen Türk firmalarının hazırlık aşamasında Türkiye'de yapacağı işlemler aşağıda yer almaktadır:

İlk olarak noter veya apostil mührü sahibi bir makam veya Belçika Konsolosluğu'ndan, ana dilde olmak üzere aşağıdaki belgeler hazırlanmalıdır:

- Şirket ana sözleşmesi ve ilgili belgeler,
- Belçika'da bir şube kurma, bir hukuki temsilci atama ve verilecek yetkilerin tam olarak tanımlandığı kararın alındığı Yönetim Kurulu Kararı,
- Şirketin en son yıllık mali tabloları,
- Bağlı olduğu ticaret odasından alınacak, şirketin var olduğunu gösterir Ticaret Sicil Kaydı.

Belçika'daki formaliteler ise aşağıdaki gibidir:

- Yukarıda belirtilen belgelerin, "Hague Konvansiyonu" (Türkiye'nin de dahil olduğu Konvansiyonu'na üye ülkelerin firmaları için) şartlarına uygun olarak "Apostil" olarak Belçika'da yerleşik resmi bir tercüman tarafından, Belçika içindeki şirket yerleşim yerine (Brüksel, Valon veya Flaman Bölgesi) bakılarak Fransızca veya Flamanca 'ya çevrilmesi,
- Söz konusu belgelerin ilgili Ticari Mahkemesi'ne ve yıllık bilançoların Belçika Merkez Bankası'na teslim edilmesi,
- Evrakların Belçika Resmî Gazetesinde yayımlanması

Sigorta

Belçika'da faaliyet gösteren şirketler, Sosyal Güvenlik Milli Ofisi'ne (ONSS) başvurarak çalıştırdıkları tüm personeli bildirmek ve kaydettirmek zorundadırlar. Aynı şekilde, şube veya şirketin Belçika'da mevcut kanuni temsilcisi de bahse konu Sosyal Güvenlik Sistemi kapsamına dahil olmak zorundadır.

"Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi" 04.07.1966 tarihinde imzalanmış olup, sözleşme 01.05.1968 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe konulmuş olup halen yürürlüktedir. Mevcut Sözleşme her iki ülkenin vatandaşları ve çalışanlarının sosyal güvenlik haklarının mütekabiliyet esasları çerçevesinde korunmasını ve güvence altına alınmasını amaçlamaktadır. Tüm dünyada son elli yılda yeni ve farklı istihdam türleri ortaya çıkmış ve her iki ülkenin çalışma ve sosyal güvenlik mevzuatında önemli değişiklikler yapılmıştır.

Mevcut sözleşmenin sağlık sigortası uygulamaları, Türkiye yönünden sadece 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (a) bendinde düzenlenen sigortalıları kapsamakta, (b) ve (c) bendinde düzenlenen sigortalıları ise kapsamamaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Krallığı arasında 1966 yılında imzalanan ve 1.5.1968 tarihinde yürürlüğe giren Sözleşmenin yerini almak üzere "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Belçika Krallığı Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması" 11 Nisan 2014 tarihinde imzalanmış olup, Yeni Anlaşma ile bağımsız çalışanlar ile kamu çalışanları da anlaşma kapsamında sağlık yardımlarından yararlanabilmektedirler. Ayrıntılı bilgi aşağıdaki adres ve telefondan elde edilebilir:

T.C. Brüksel Büyükelçiliği
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Rue Montoyer 4, 1000 Bruxelles
Tel/Faks : +32 (0) 2 513 31 28
bruksel@ailevecalisma.gov.tr

Bankacılık Mevzuatı

Belçika'nın bankacılık sistemi oldukça gelişmiştir. Belçikalı olmayan yatırımcılar, kendi kaynakları ile yatırım yapabilecekleri gibi, birçok kamu ve özel bankacılık/finansman kurumundan kredi talep edebilirler. Belçika bankacılık sektöründe, 2020 yılı sonu itibarıyla faaliyet gösteren, 51'i yabancı bir ülke hukukuna tabi olanlar olmak üzere toplam 82 banka ve 17 bankanın temsilcilik ofisi faaliyet göstermektedir. Belçika genelinde bu bankaların toplam 4.232 şubesi bulunmaktadır. Aynı yıl, kullandırılan kredi miktarı 530,4 milyar avro civarında gerçekleşmiş olup, yaklaşık 38,5 milyon hesap bankalarca işletilmiştir. Bankacılık sektöründe yaklaşık 48.357 kişi istihdam edilmiş olup, bu sayı toplam çalışan nüfusun %1'ine tekabül etmektedir. Belçika Bankalar Birliği'ne göre, Belçika'da faaliyet gösteren başlıca bankalar BNP Paribas Fortis, BELFIUS BANK, KBC BANK, ING BELGIUM, AXA BANK BELGIUM olarak sıralanmaktadır.

- Girişim sermayesi (Venture Capital) alınabilecek kurumlar:
Belgian Venturing Association (www.bva.be) - Özel
Brustart (www.srib.be) · Kamu

Banka Kredileri:

Belçika'da birçok banka, Belçika Bankalar Birliği (Private Bankers Association of Belgium · PBA)'ne bağlıdır. Bankaların sunduğu kredi seçenekleri çok çeşitlidir.

• Sermaye Benzeri Krediler (Subordinated loans):

Tasfiye durumunda, diğer borçluların borcu ödenmeden, bu kredilerin geri ödemesi aranmamaktadır.

• Özel Proje Kredileri:

Birçok kurum, sosyo-ekonomik proje gerçekleştirmek isteyen şirketlere kredi sunmaktadır. Bu projeler, sosyal, çevresel ve kültürel çok daha fazla getirisi olan projelerdir.

Finans kuruluşları ve bankalar, minimum teminat olmadan başvuran firmalara kredi vermemektedirler. Brüksel Teminat Fonu (The Brussels Guarantee Fund), bazı koşulları sağlanması halinde, girişimcilere, kredi için gerekli teminatı bulmada yardımcı olan bir kamu kuruluşudur.

Belçika'daki bankacılık sistemi hakkında aşağıdaki linklerden bilgi alınması mümkündür.

- [Belçika Bankalar Birliği \(PBA\)](#)
- [Belçika Bankacılık Federasyonu \(Febelfin\)](#)
- [Bankacılık, Finans ve Sigortacılık Komisyonu](#)
- [Belçika'da Ödeme Sistemi](#)

Vizeler

Yabancıların Belçika'da çalışma ve ikamet koşullarını düzenleyen 26 Haziran 1999 tarihli Belçika Resmî Gazete 'sinde yayımlanan 9 Haziran 1999 tarihli Krallık Kararnamesi uyarınca yabancı bir kişinin Belçika'da çalışabilmesi için iki şartın yerine getirilmesi gerekmektedir.

Bunlar:

- a. Yabancı kişinin çalışmak istediği sektörde işgücü açığının bulunması gerekmektedir. Başka bir ifade ile Belçika iş piyasasında yabancı kişinin vasıflarını taşıyan ve çalışabilecek durumda olan işsiz bir kişinin bulunmaması ve meslek eğitimi yolu ile de bunun temin edilememesi gerekmektedir (madde 8).
- b. Yabancı kişinin ülkesi ile Belçika arasında bir işgücü anlaşmasının bulunması gerekmektedir.

Türkiye ile Belçika arasında halen geçerli olan bir İşgücü Anlaşması bulunmaktadır. Türkiye ile Belçika arasında "Türk İşçilerinin Belçika'da İstihdamına İlişkin Anlaşma" 16.07.1964 tarihinde Belçika'da imzalanmıştır.

Çalışma İzni

Yasal düzenlemede A-B-C olmak üzere üç çeşit çalışma izni bulunmaktadır.

A sınıfı çalışma kartı beş yıl geçerli olup, her sektör için geçerlidir. B sınıfı çalışma kartı sadece bir yıl için ve iznin alındığı sektör için geçerlidir. İşverenin talebi üzerine verilmekte ve yine işverenin talebi üzerine yenilenmektedir. İkamet veya B sınıfı çalışma kartına bağlı olarak geçen çalışma süresi şartlarının (yasada belirtilen kısıtlayıcı hükümler kapsamına girmemek kaydı ile) yerine getirilmesi durumunda A sınıfı çalışma kartı talep edilebilmektedir. C sınıfı çalışma kartı ise bir yıl geçerli olup, hak kazandıran çeşitli koşullar yanında eşi Belçika'da belirsiz süreli iş sözleşmesi ile çalışan kişilere de verilmektedir. Her sektör için geçerlidir.

Ayrıntılı bilgi aşağıdaki adres ve telefondan elde edilebilir:

T.C. Brüksel Büyükelçiliği
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği
Rue Montoyer 4, 1000 Bruxelles
Tel/Faks : +32 (0) 2 513 31 28
bruksel@ailevecalisma.gov.tr

Çalışma vizesi konusunda Belçika'daki düzenlemeler hakkında aşağıdaki linklerden bilgi alınması mümkündür:

[Federal Çalışma Bakanlığı](#)

[Brüksel Bölgesi \(ACTIRIS\)](#)

[Flaman Bölgesi \(VDAB\)](#)

[Valon Bölgesi \(FOREM\)](#)

Kaynak : T.C. Brüksel Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği, 2023 Mart